

ONKOLOGIJOS KLASTERIS: PRINCIPAI, „PACIENTO KELIAS“, IŠŠŪKIAI

Dr. Valdas Pečeliūnas

Nacionalinis vėžio institutas

Onkologija ES->LTU->LNSS

Europos Sąjunga

- Europos Taryba „Europa prieš vėžį“ 1985 – 2003 metai.
- Europos Komisija „Europos bendradarbiavimas veikiant prieš vėžį“ (EAPPC) 2009 – 2013 metai.
- Europos Komisija „Bendrieji kovos su vėžiu veiksmai“ (CanCon) 2014 - 2017 metai.
- Europos Komisija „Europa nugalė vėžį planas“ (Europe Beating Cancer Plan) 2021 m. ->
 - 5 skyriaus flagmanas – Vėžio centrų tinklas

Lietuva

- Valstybinė vėžio profilaktikos ir kontrolės programa 2003 – 2010
- Nacionalinė vėžio profilaktikos ir kontrolės programa 2014 – 2025
 - Nacionalinės vėžio profilaktikos ir kontrolės programos įgyvendinimo ir onkologinės pagalbos organizavimo stebėsenos taryba

Regioninė politika Lietuvoje

Lietuvos regioninės politikos

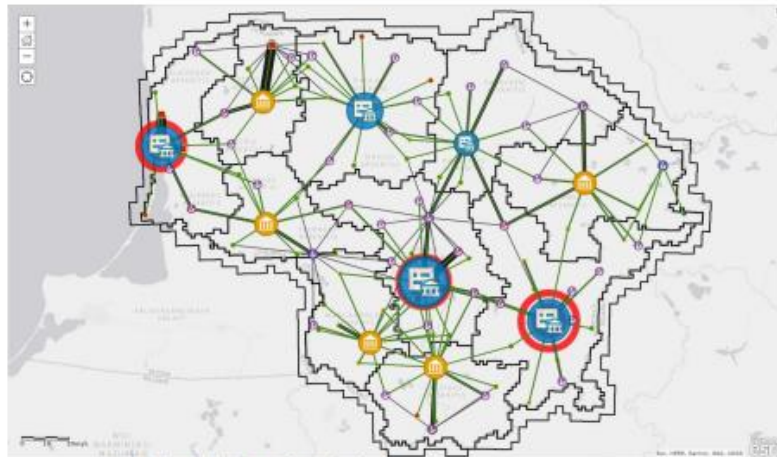
BALTOJI KNYGA

darniai ir tvariai plėtrai

2017–2030

REGIONŲ SISTEMA (3 + 2 + 5)

Esmė – formuojama 10 regionų, turinčių 3 hierarchinių lygmenų centrus: 3 didžiausi miestai (Vilnius, Kaunas, Klaipėda), 2 tarpinio dydžio centrai (Šiauliai, Panevėžys), 5 regioniniai centrai (Alytus, Marijampolė, Tauragė, Telšiai, Utena).

1 pav. Regionų ir jų centrų sistema (3 + 2 + 5)

Visi regionų centrai (be papildomų centrų)

- Koncentruojamas profesinis mokymas (daugiaprofiliniai regioniniai centrai), kolegijos (ar filialai), VMI, SODROS, NŽT, VMVT klientų aptarnavimo padaliniai, kitų paslaugas verslui teikiančių įtaigų teritoriniai padaliniai (priežiūra, sertifikavimas). Pagal regioninę specializaciją perkeliamos valstybės įmonių centrinės būstinės.

- Konsoliduojamas **antrinis lygmuo – sveikatos priežiūros lygmuo**, specializuotos socialinės paslaugos.

2 miestai (su artimiausiais priemiesčiais + 100 tūkst. gyventojų)

- Universitetų filialai
- Valstybės institucijų centriniai padaliniai (pagal regiono specializaciją)
- Tretinis sveikatos priežiūros lygmuo

3 didieji miestai ir jų apskritys

- **Universitetai**
- **MTEP infrastruktūra**
- Valstybės institucijų centriniai padaliniai
- **Tretinis sveikatos priežiūros lygmuo**

Teisės aktų nuostatos

Siekdama gerinti onkologinių ligų diagnostikos ir gydymo paslaugų prieinamumą bei kokybę, SAM atnaujino šiomis ligomis susirgusių pacientų srautų valdymo ir paslaugų organizavimo tvarką

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ISAKYMAS

DĖL ONKOLOGINĖMIS LIGOMIS SERGANČIŲ PACIENTŲ SRAUTŲ VALDYMO IR PASLAUGŲ ORGANIZAVIMO REIKALAVIMŲ APRAŠO PATVIRTINIMO

2017 m. vasario 17 d. Nr. V-156

Vilnius

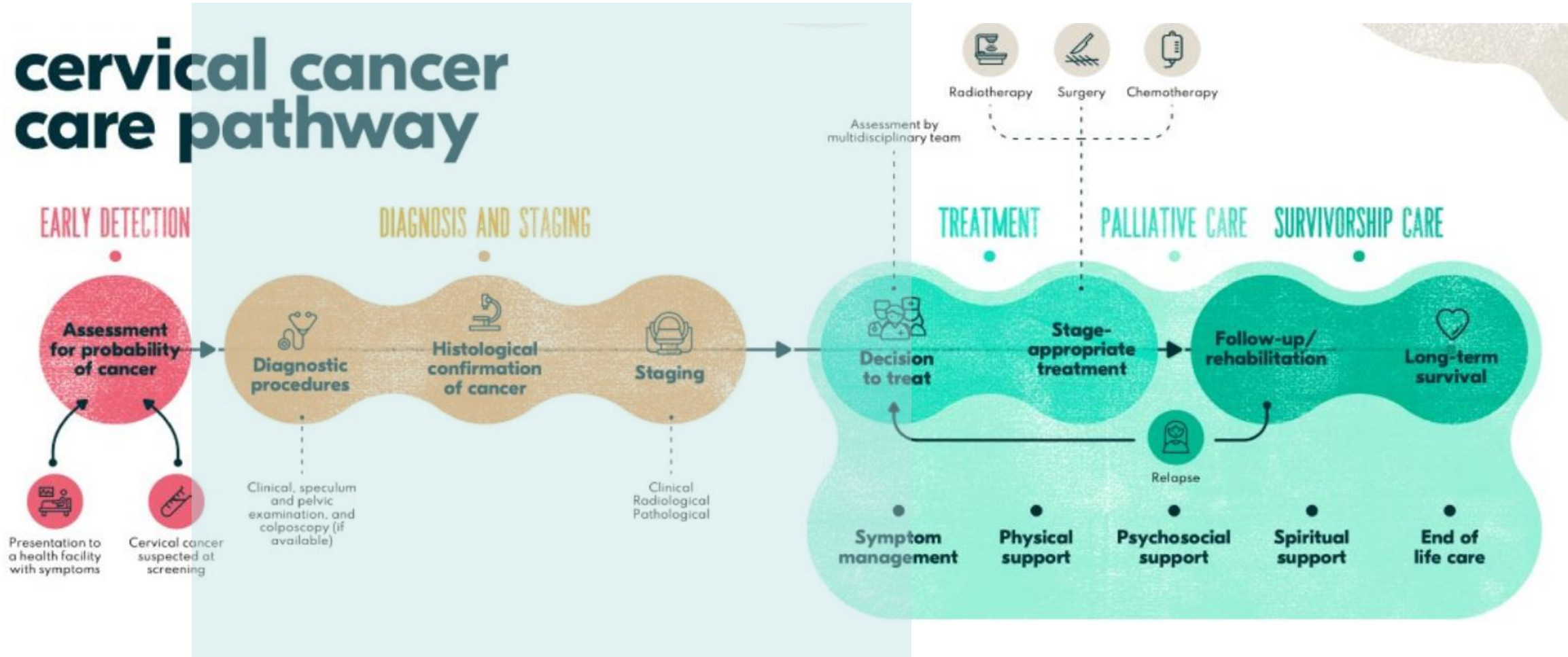
Galiojanti redakcija

2023 – 05 – 12

Teisės aktas nustato naujo atvejo vadybą, tačiau neapibrėžia tolesnės paciento priežiūros tvarkos

Onkologinio paciento kelias

cervical cancer care pathway

V-156 bendrosios nuostatos

- **Pacientas, kuriam pirmą kartą nustatyta onkologinė liga** – pacientas, kuriam pirmą kartą įtariama arba diagnozuota (morfologiškai patvirtinta) onkologinė liga, tačiau jos gydymas dar nepradėtas.
- **Kontaktų centras (privalomas SOPT ASPĮ struktūrinis padalinys)**
- **Žaliojo koridoriaus sistema** – naujo paciento atvejo vadybos dalis, apimanti veiksmus atliekamus siekiant naujam pacientui suteikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas per trumpiausią numatomą terminą.
- **Onkologijos atvejo vadybininko užduotys:**
 - Pacientų atranka, pirmosios konsultacijos, tyrimų ir kitų specialistų konsultacijų organizavimas
 - DGSK registravimas
 - Psichosocialinės pagalbos organizavimas, distreso vertinimas
 - Paslaugų suteikimo savalaikiškumo stebėseną
- **Daugiadalykė gydytojų specialistų komanda (onkologijos arba hematologijos)**

ONKOLOGIJOS KLASTERIS – KAS SUDARO?

- Specializuotą onkologinę pagalbą teikianti Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens sveikatos priežiūros įstaiga (**SOPT ASPI**) – asmens sveikatos priežiūros įstaiga, kurioje onkologinėmis ligomis sergantiems pacientams atliekamos PSDF biudžeto lėšomis apmokamos didžiosios chirurginės operacijos ir teikiamos ambulatorinės ir stacionarinės onkologijos chemoterapijos ir (ar) onkologijos radioterapijos, ir (ar) hematologijos paslaugos.
- **ONKOLOGIJOS KLASTERĮ SUDARANČIOS SOPT ASPI**

SOPT ASPI	Didžioji chirurgija	Chemoterapija	Radioterapija	Hematologija
Nacionalinis vėžio institutas	+	+	+	-
VUL Santaros klinikos	+	+	-	+
LSMUL Kauno klinikos	+	+	+	+
Klaipėdos universiteto ligoninė	+	+	+	+
Respublikinė Šiaulių ligoninė	+	+	+	-
Respublikinė Panevėžio ligoninė	+	+	-	-

ONKOLOGIJOS KLASTERIS – KODĖL?

Klasterio svarbiausios užduotys:

- Į pacientą orientuota paslauga:
 - Pagalba pirmajame ligos etape.
- Paslaugos suteikimo savalaikiškumas:
 - Svarbiausias paslaugos kokybės kriterijus.
- Srautų optimizavimo galimybės:
 - Specializacija ir ekspertizė;
 - Efektyvumas ir prieinamumas.
- Inovacijos ir moksliniai tyrimai.
- Duomenimis grįsta valdysena.

Neužtikrinant onkologijos pacientų srauto valdymo:

- *Pacientai pasimeta bendrose eilėse*
- *Uždelsiami diagnostiniai tyrimai ir gydymas*
- *Blogėja ligos prognozė*
- *Pacientai negauna kompleksinių paslaugų*

ONKOLOGIJOS KLASTERIS – KAIP?

- **Kontaktų centrai**
- **Onkologijos atvejo vadybininkų paslaugos:**
 - Paslaugos savalaikiškumo užtikrinimas
 - Psichosocialinės pagalbos užtikrinimas
- **Žaliųjų koridorių sistema:**
 - Pagreitina patekimą į SOPT ASPĮ kai pacientas atitinka algoritmą (siuntimas + tyrimai)
 - Siuntimai tyrimams klasterio viduje
- **DGSK veikla - kompleksinės diagnostikos ir gydymo paslaugos:**
 - radiologinė, molekulinė diagnostika
 - chirurgija/chemoterapija/radioterapija/reabilitacija/psichosocialinė pagalba
 - klinikiniai tyrimai
- Tęstinumas – išgyvenusiujų ilgalaikė priežiūra, gyvenimo pabaigos kompetencijų centrai

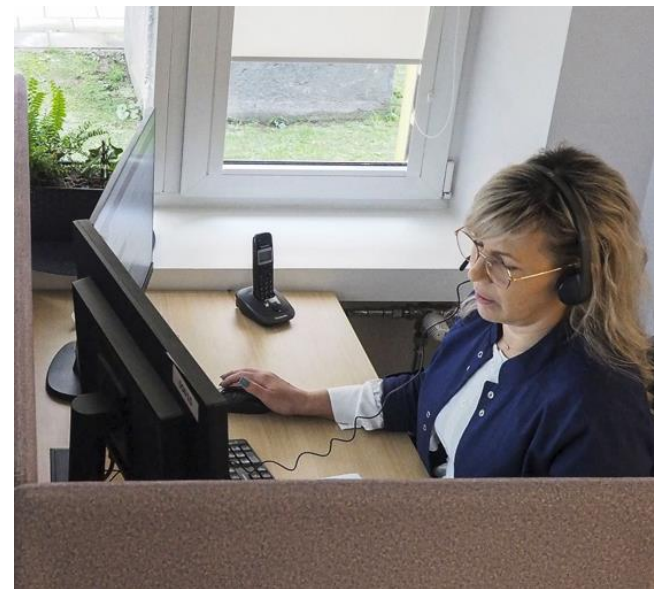
Nacionalinio vėžio instituto Kontaktų centras

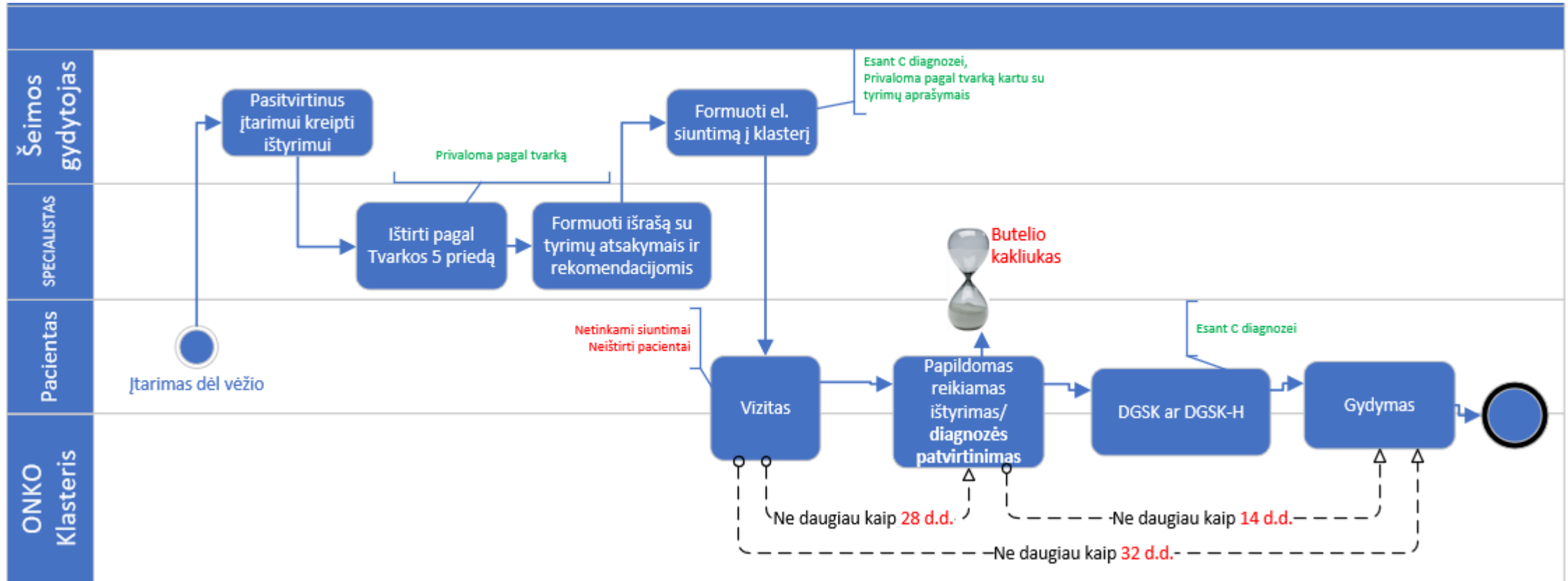
ONKOLOGIJOS KLASTERIS

Onkologijos atvejo vadybininkai

- Iki 2023-12-31 vyko pilotinis projektas
 - Buvo įsteigta 18 etatų, dirbo 37 onkologijos atvejo vadybininkai (pilnu/nepilnu darbo krūviu)
- Kai kuriose SOPT ASPĮ vadybininkai dirbo specializuodamiesi pagal lokalizacijas
- Projekto metu išbandytas veiklos modelis, įgyta patirtis leis optimizuoti atvejo vadybininkų veiklą;
 - LTU ~20000 naujų onkologijos atvejų per metus, 80-100 per d.d.
 - 18 etatų = 6-7 pacientai d.d.= 1 val. pacientui
- Apmokėjimo klausimas – laukiama sprendimo

Paciento kelias

ONKOLOGIJOS KLASTERIS

Naujų onkologinių pacientų ištyrimo reikalavimai, nukreipiant į SOPT ASPĮ

Onkologinėmis ligomis sergančių pacientų
srautų valdymo ir paslaugų organizavimo r
eikalavimų aprašo
5 priedas

**DIAGNOSTINIŲ TYRIMŲ, KURIE TURI BŪTI ATLIKTI SIUNČIANT NAUJĄ PACIENTĄ Į SPECIALIZUOTĄ ONKOLOGINĘ
PAGALBĄ TEIKIANČIĄ LIETUVOS NACIONALINĖS SVEIKATOS SISTEMOS ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGĄ
TAIKANT ŽALIOJO KORIDORIAUS SISTEMĄ, SARAŠAS**

Pacientui įtariamos ar patvirtintos ligos kodas pagal TLK- 10-AM*	Pacientui įtariamos ar patvirtintos ligos pavadinimas	<u>Diagnostiniai tyrimai, kurie turi būti atlikti siunčiant naują pacientą į specializuotą onkologinę pagalbą teikiančią Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens sveikatos priežiūros įstaigą taikant žaliojo koridoriaus sistemą ir kurių rezultatai nurodomi siuntime</u>	Gydytojo specialisto, kuriam konsultuoti siunčiamas pacientas, profesinė kvalifikacija
C00-C14	Lūpos, burnos ertmės ir ryklės piktybiniai navikai	Nazofaringolaringoskopija ir (ar) fibrooptinė nazofaringolaringoskopija ir aptikto pakitimo biopsinės medžiagos paėmimas ir ištyrimas	Gydytojas otorinolaringologas arba gydytojas burnos, veido ir žandikaulių chirurgas
C15	Stemplės piktybinis navikas	Stemplės endoskopinis tyrimas ir aptikto pakitimo biopsinės medžiagos paėmimas ir ištyrimas	Gydytojas gastroenterologas arba abdominalinės chirurgijos gydytojas, arba gydytojas onkologas chemoterapeutas, arba gydytojas onkologas radioterapeutas
C16	Skrandžio piktybinis navikas	Fibrozofagogastroduodenoskopinis (toliau – FEGDS) tyrimas ir aptikto pakitimo biopsinės medžiagos paėmimas ir ištyrimas, o jei FEGDS atlikti neįmanoma arba nepavyksta – skrandžio rentgenologinis tyrimas su kontrastu	Gydytojas gastroenterologas arba abdominalinės chirurgijos gydytojas, arba gydytojas onkologas chemoterapeutas, arba gydytojas onkologas radioterapeutas
C17	Plonosios žarnos piktybinis navikas	Pilvo anatominės srities kompiuterinės tomografijos (toliau – KT) tyrimas	Gydytojas gastroenterologas arba abdominalinės chirurgijos gydytojas, arba

Atvejo vadybos įgyvendinimo iššūkiai

Pacientų atranka	Pacientų pobūdis	Konsultavimas dėl psichosocialinės pagalbos ir kitų klausimų
<p>Nesinaudojama IPR sistema</p> <p>ESPBI IS trūkumai (SMS šabloninės, gydytojų specializacijos nelanksčios)</p> <p>Prieigos prie paciento duomenų ribotumas (duomenys prieinami tik sukūrus apsilankymą)</p>	<p>Mišrūs srautai vs specializuoti onkologinių pacientų srautai.</p> <p>Onkohematologinių pacientų specifika</p>	<p>Ribotos konsultavimo apimtys dėl:</p> <p>a) Specializuoto personalo trūkumas</p> <ul style="list-style-type: none"> - Socialiniai darbuotojai - Psichologai - Dietologai <p>a) OAV laiko trūkumas, kompetencijų kėlimas</p>

Pacientų siuntimo problematika

- Neatitikimai siuntimo per žaliąjį koridorių reikalavimams – specialistai - gydytojo, kurio konsultacijai siunčiamas pacientas, **pavadinimas – paslauga ta pati, profesinės kvalifikacijos skirtinga**

2024-03-14 08:00 ketvirtadienis	Gydytojas chirurgas	Krūties onkologinės ir neonkologinės ligos
2024-03-14 08:20 ketvirtadienis	Gydytojas akušeris ginekologas	Krūties onkologinės ir neonkologinės ligos
2024-03-14 08:30 ketvirtadienis	Gydytojas onkologas chemoterapeutas	Krūties onkologinės ir neonkologinės ligos
2024-03-14 08:20 ketvirtadienis	Gydytojas akušeris ginekologas	Krūties onkologinės ir neonkologinės ligos
2024-03-14 08:40 ketvirtadienis	Gydytojas akušeris ginekologas	Krūties onkologinės ir neonkologinės ligos

2024-03-18 11:10 pirmadienis	Abdominalinės chirurgijos gydytojas	Pilvo chirurgija (Pilvo organų: skrandžio, žarnyno, kepenų, kasos onkologinės ligos)
2024-03-18 12:20	Gydytojas chirurgas	Pilvo chirurgija (Pilvo organų: skrandžio, žarnyno, kepenų, kasos onkologinės ligos)
2024-03-20 15:00 trečiadienis	Gydytojas otorinolaringologas	Otorinolaringologija (LOR (burnos, gerklės, nosies) ir onkologinės ligos)
2024-03-27 14:30 trečiadienis	Gydytojas veido ir žandikaulių chirurgas	Veido ir žandikaulių chirurgija (Veido ir žandikaulių srities onkologinės ligos)

Artimiausios perspektyvos

- Pacientų atrankos procedūrų, numatytų įsakyme V-551, korekcijos:
 - D37-D48 kodų praplėtimas, Z kodo, ligos atkryčio įtraukimas
 - Įsakymo V-551 5 priedo **patikslinimai** dėl būtinų diagnostinių tyrimų (kai kurių tyrimų atsisakymas)
- Apmokėjimo už OAV, psichologų paslaugas tvirtinimas
- Brangiųjų tyrimų prieinamumo didinimas
- Onkologijos klasterio rodiklių stebėsenos sistema

AČIŪ UŽ DĖMESĮ

CHAT GPT

Onkologijos klasteris reiškia geografinę tarpusavyje susijusių, sveikatos priežiūros, mokslo institucijų ir kitų subjektų, orientuotų į vėžio tyrimus, gydymą ir priežiūrą, koncentraciją. Onkologijos klasterio steigimo ir dalyvavimo joje privalumai:

- Bendradarbiavimo stiprinimas ir inovacijos
- Mokslo, klinikinių tyrimų skatinimas
- Pacientų išeičių gerėjimas
- Darbo vietų kūrimas ir ekonominis augimas
- Edukacija ir talentų ugdymas
- Įtaka sprendimų priėmėjams